

Fig. 8. Kirkens indre set mod nordøst. Foto Arnold Mikkelsen 2013. – *Interior of the church looking north east.*

ketguld, vindfanget har granitfliser og trapperummene klinker, mens menighedssalen i krypten har gulv belagt med linoleum. Hovedtrapperne er af granit og de øvrige af træ. Etageadskillelsen mellem krypten og kirken er af jernbeton.

Kirkens *tagværk* er af fyr og udformet med spær og spærstivere, hanebånd og bindbjælker, der passerer tværs igennem kirkerummets tøndehvælving, samt endnu et sæt loftsbjælker, passeret til efter hvælvingens runding. En *klokkestol* er indbygget over indgangspartiet. En understrygning består af ekspanderende skum, ligesom selve hvælvingen er isoleret.

Tagbeklædningen består af røde tegl. Over klokkestolen er der til hver side etableret en kvist med lameller til at lade lyden slippe ud.

Arkitekturhistoriske forudsætninger. De første tegninger til kirken blev udarbejdet 1901 af arkitekt Aage Mathiesen, fra 1928 Aage Langeland-Mathiesen, da en potentiel køber af en af grundene i det område, som stod for at skulle bebygges efter en plan af Martin Nyrop, ønskede at øge bebyggelsesprocenten.³ En skitse til kirkens først påtænkte grund på Blågårdsgade 34-38, udført 1898, viser en bygning, der kunne være en kirke. Men da Nyrop efterfølgende arbejdede med en plan for blandt andet en legeplads i det område, hvor kirken nu er placeret, opstod idéen om at lægge den hér; på den måde, der blev den endelige og som Kirkefondets leder, Julius Friis-Hansen, fandt genial. Fra Kirkefondets side forestillede man sig en kirke med et »anseligt Taarn« midt for den nye »square« – Blågårds Plads.¹ Nyrop havde dog tilsyneladende ikke givet noget forslag til en kirke, før Mathiesen blev inddraget. På dette tidspunkt havde der udskilt sig to hovedtyper for de nybyggede kirker, nemlig én, hvor tårnet efter et italiensk forbillede blev

Fig. 9. Kirkens indre set mod sydvest. Foto Arnold Mikkelsen 2013. – *Interior of the church looking south west.*

placeret ved siden af kirkens gavl, jf. Jesuskirken, opført af Vilhelm Dahlerup og indviet 1891, Nathanaels Kirke, opført af Thorvald Jørgensen og indviet 1899, Kristkirken, opført af Valdemar Koch og indviet 1900, og Skt. Andreas Kirke, opført af Martin Borch og indviet 1901; og en anden, der fulgte den danske tradition med tårnet sat foran gavlen, jf. Skt. Stefans Kirke, opført af Ludvig Knudsen og indviet 1874, Skt. Pauls Kirke, opført af J. E. Gnudtzmann og indviet 1877, Skt. Matthæus Kirke, opført af Ludvig Fenger og indviet 1880, og Hellig Kors Kirke, opført af H. B. Storck og indviet 1890. Valdemar Koch havde netop i de år, hvor Mathiesen havde været blandt hans medarbejdere, dertil bygget et par kirker, hvor tårnet var erstattet af en tagrytter over indgangsgavlen, nemlig Kapernaumskirken, der blev indviet 1895, og Skt. Lukas Kirke, der blev indviet 1897.⁴ Mathiesen, som tegnede sin kirke sammen med de to tilstødende etageejendomme, foreslog en kombination i form af en korskirke med et tårn bygget direkte på

gavlen, så resultatet kom til at minde om Odense Skt. Knuds Kirke, om end ikke med gotiske, men små, nyromanske vinduer og enkelt pyramidetag. Idet Mathiesen tænkte sig kirken forsynet med en krypt til brug som midlertidig kirke og sidenhen menighedslokaler, og lagde denne i stueplan med en dør direkte ind fra pladsen, blev kirkerummet hævet op i en højde, der lå mellem første og anden sal, og den nyromanske portal, der førte herind fra pladsen, måtte derfor nås via en stor, svungen dobbeltløbstrappe. Koret skulle udefra set være noget lavere end skibet, men i det indre hævet et par trin herover. Korsskæringen skulle markeres med en kuppel og rummet i øvrigt indrettes på traditionel vis med bl.a. søjlebårne pulpitter i sideskibene. En meddelelse om købet af kirkens grund var 1902 illustreret med en opstalt af den kirke, som Mathiesen havde foreslået, men med et mere moduleret tårn og et barokt løgspir.⁵ Sandsynligvis var det dette forslag, der 1903 blev forevist stadsarkitekten og krævet rettet til. Selv

om det var Nyrop, der tegnede den midlertidige kirke, var det fortsat planen at lade Mathiesen forestå opførelsen af den endelige bygning. Men december 1913 blev Mathiesens tegninger valgt fra, og to måneder senere blev arkitekt Andreas Clemmensen udpeget som arkitekt for den nye kirke.¹ Clemmensens overtog tanken om en kirke med en høj krypt under, men han forenkede forslaget ved at fjerne både korsarmene og tårnet og lade bygningen virke ved sin afvigende form. Hans første tegninger viste dog en mere tætpakket indgangsside end den, der blev realiseret, med en høj sokkel af kridtstenskvadre, en ligeløbstrappe og en aftrappet gavlf med blændinger, der alle var udfyldt med vinduer. Et alternativt forslag overvejede at erstatte trekantgavlen med en fæstningslignende mur. Den endelige kirke spiller i opbygningen af sin facade mod pladsen på den traditionelle danske kirkearkitektur på samme måde som P. V. Jensen-Klints nogenlunde samtidigt projekterede Grundtvigs Kirke, dvs. med associationer til den gotiske murstensarkitektur.⁶

Senere istandsættelser. Et gelænder ved trappen ned til menighedssalen blev 1934 ændret efter en faldulykke.¹ 1981 blev det konstateret, at kirkens tag som følge af en mangelfuld ventilation, efter at der på et uvist tidspunkt var blevet foretaget en indvendig tætning med skum, var blevet angrebet af ægte hussvamp samt delvist af gul tømmer-svamp og en rådborebille, og der blev etableret en øget luftadgang samt i øvrigt opbygget gangbroer.⁷ En elevator og i kælderen et nyt køkken, et lager og et handicaptollet blev 1989 indrettet ved Erik Møllers Tegnastue.⁸

Opvarmning og belysning. 1926 blev der installeret et opvarmningsanlæg og 1927 købt en elektrisk varmeovn.⁹ 1942 var den gamle kedel frostsprængt og blev ønsket erstattet af en ny af støbejern.¹⁰ 1982 blev der installeret fjernvarme.

Fig. 10. †Cocolitkirken. Foto i KB. – *The coconut fibreboard †church.*

Fig. 11. †Cocolitkirkens indre set mod alterpartiet o. 1924. Foto i Københavns Museum. – Interior of the coconut fibreboard †church looking towards the altar c. 1924.

To rundbuede *glasmalerier* i skibets østfag (fig. 12-13) er udført 1939 hos glarmester K. Z. Fledelius efter tegning af professor Kresten Iversen, på foranledning af en anonym giver.¹ De viser hhv. Sædemanden efter Mark. 4,1-9 (nord) og Jesu Døb (syd). Tre store rundbuede glasmalerier i korets østvæg (jf. fig. 8) er udført 1992-93 af maler og glaskunstner Mogens Jørgensen.¹¹

Kirken afløste en midlertidig †kirke (fig. 10-11) på samme sted, tegnet af Martin Nyrop og bygget af cocolit, en blanding af gips og kokosfibre, efter forudgående overvejelser om forskellige andre midlertidige bygninger: et Döckersk telt, udlånt af Krigsministeriet, et 600 kvadratmeter stort lokale bygget af A/S Københavns Pavillonbyggeri og Havemøbelfabrik og en jernkirke af samme type som den, der 1892 var blevet opsat som en forgænger til Nazaret Kirke.¹² Ved opførelsen af den endelige Blågårds Kirke flyttede cocolitkirken til Fengersvej i Timotheus Sogn i Valby, hvor

den tjente som filialkirke indtil Vigerslev Kirkes færdiggørelse i 1941. En ibrugtagningstilladelse forelå 20. juni 1905, og kirken blev indviet 27. aug. samme år. Kirken, der var en 21 m lang og 9½ m bred rektangulær bygning med sadeltag, for indgangsgavlen tilføjet et smalt våbenhus, ligeledes med sadeltag, bestod af et jernskelet dækket med langsgående cocolitbrædder. Taget var af træ med skorsten og udluftningshætter. Der var fem vinduer på hver langside og en indgangsdør med to fløje med tætsprossede vinduer i overfelterne. Et enkelt trækors på våbenhusets gavlmærkede bygningens betydning. Kirken var udvendig oliemalet op til vinduernes underkant, mens taget var overstrøget med taglak. Det indre var limfarvet. Gulvet var dækket med linoleum. Kirken fik 1912 installeret elektrisk lys. Ved siden af kirken stod en galgebygget †klokkestol, betalt med 214 kr. Den nævnes 1908 malet og 1915 erstattet af en ny, bygget af snedkermester Overgaard.¹³

Fig. 12-13. Sædemanden og Jesu Døb. Glasmalerier, 1939, efter tegning af Kresten Iversen. Foto Arnold Mikkelsen 2013. – *Parable of the Sower and Baptism of Christ. Stained glass, 1939, after drawings by Kresten Iversen.*

INVENTAR

Oversigt. Størstedelen af inventarstykkerne anskaffedes 1926, idet nogle få løsøregenstande dog allerede var anskaffet 1905 til den midlertidige kirke. For alterudsmykningen i cocolitkirken stod 1905 maleren Laurids Mikkelsen under Martin Nyrops tilsyn (jf. fig. 17).

†*Alterbordet* (jf. fig. 15), 1926, 105×210 cm, 105 cm højt, var beklædt med keramiske, reliefsmykkede fliser fra firmaet Kähler i gult, turkis, blå og dodenkop. På forsiden indrammedes forskelligartede rosetter af tolstave mellem ædelstensimiterende cirkelbosser. Kortsidernes tilsvarende rosetter var indrammet af glatte fliser. Bordpladen

var af poleret mørk granit. Bordet stod helt op ad østvæggen og bar et lavt †retabel, ligeledes fra Kähler, med sammenslyngede ranker i grønt og dodenkop.

Af (†)alterudsmykningen (fig. 15) er bevaret en svagt spidsbuet arkade med trekantgavl, båret af to glatte frisøjler i mørk granit, med baser og kapitæler i cement. Heri placeredes 1954 et ca. 2 m højt nyromansk †krucifiks skåret i egetræ af Claes Baumbach. Det var oprindeligt ubemalet, men senere forgyldt.

**Altersølv* fra 1926 er sammen med andre stykker fra dette år, **oblatæske*, **alterkande* og **vin-skummeske*, overført til Helligkors Kirke. †*Sygesæt*

1942.¹⁰ †*Alterkande* skænket af biskop Skat Rørdam 1905.

**Alterstager* (jf. fig. 15), 1913, udført efter tegning af arkitekt Kristoffer Nyrop Varming¹ og skænket af Alma og Sophus Bentzen i anledning af deres sølvbryllupsdag 24. marts 1913. De 48 cm høje stager har cirkulær fod, cylinderskaft med to kugleled og omtrent tragtformet lyseskål. Foruden oprindelige giverindskrifter læses på foden indskrifter fra 1926: »Den ny Blaagaards Kirke indvielsesdagen den 28 november 1926«; alt med graverede versaler.

En †*syvstige*, skænket 1952,¹⁴ 51 cm høj.

**Messehagler*. 1) 1905, rød, i Helligkors Kirke. 2) 1929, hvid, nu i Jørlunde Kirke. 3) 1941, lilla, nu i Jørlunde Kirke.

†*Alttertæppe* (jf. fig. 15), 2001, efter tegning af Mogens Jørgensen, i violette og orange nuancer.

†*Alterskranke* (jf. fig. 8), 1926, halvcirkulær, af egetræ, med få slanke jernbalustre med profilled i messing.

**Døbefont* (jf. fig. 11), 1905, af norsk klæbersten, 93 cm høj, skænket (og udført?) af stenhugger R. L. Nielsen.⁹ Kummens forbillede i de romanske fonte viser sig i leddelingen og anvendelsen af tovsnoning, mens foden har et nyklassicistisk tilsnit.

**Dåbsfad*, 1905, af kobber, tværmål 50 cm. I bunden danner tre fisk en triskele, på fanen bølgekanturer.

**Dåbskande*, 1905, af kobber, 35 cm høj, med cirkulær fod, konisk korpus med indgraveret kors.

†*Prædikestol* (jf. fig. 14), 1926, af egetræ, med fire fyldingsfag mellem glatte rammestykker, hvoraf et havde udkragende bogpult med reliefskåret

Fig. 14. Kirkens indre set mod nordøst, dagen efter indvielsen 28. nov. 1926. Foto i Københavns Museum.— Interior of the church looking north west the day after its consecration, 28 November 1926.